

Захиргааны хэм хэмжээний
актын улсын нэгдсэн бүртгэлд
2024 оны 02 сарын 06-ны
659/6 дугаарт бүртгэв.

МӨНГӨН ЗЭЭЛИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БОДЛОГЫН
ЗӨВЛӨЛИЙН ТОГТООЛ

2024 оны 01 сар 18 өдөр

Дугаар 03

Улаанбаатар хот

“Мөнгөн зээлийн үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдээс олгох
зээлийн хүүгийн хэмжээг бодох, тооцох аргачлал”-ыг батлах тухай

Мөнгөн зээлийн үйл ажиллагааг зохицуулах тухай хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.4.3,
Санхүүгийн зохицуулах хорооны 2023 оны 85 дугаар тогтоолоор баталсан “Мөнгөн зээлийн
үйл ажиллагааны бодлогын зөвлөлийн ажиллах журам”-ын 3.1 дэх хэсгийг тус тус үндэслэн
ТОГТООХ нь:

1. “Мөнгөн зээлийн үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдээс олгох зээлийн хүүгийн хэмжээг
бодох, тооцох аргачлал”-ыг хавсралтаар баталсугай.
2. Энэ тогтоолоор баталсан “Мөнгөн зээлийн үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдээс олгох
зээлийн хүүгийн хэмжээг бодох, тооцох аргачлал”-ыг мөнгөн зээлийн үйл ажиллагаанд
дагаж мөрдөхийг мөнгөн зээлийн үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдүүдэд үүрэг болгосугай.
3. Энэ тогтоолоор баталсан аргачлалыг 2024 оны 3 дугаар сарын 01-ний өдрөөс эхлэн
дагаж мөрдсүгэй.

ДАРГА

Н.ХҮДЭРЧУЛУУН

Мөнгөн зээлийн үйл ажиллагааны бодлогын
зөвлөлийн 2024 оны 03 сарын 18 ны өдрийн
03 тоот тогтоолын нэгдүгээр хавсралт

**МӨНГӨН ЗЭЭЛИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА ЭРХЛЭХ ЭТГЭЭДЭЭС ОЛГОХ ЗЭЭЛИЙН ХҮҮГИЙН
ХЭМЖЭЭГ БОДОХ, ТООЦОХ АРГАЧЛАЛ**

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

1.1 Энэхүү аргачлалыг мөнгөн зээлийн үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдээс олгох зээлийн хүүгийн хувь хэмжээг бодох, тооцох үйл ажиллагаанд мөрдөнө.

Хоёр. Зээлийн хүү, нэмэгдүүлсэн хүү тооцох

2.1 Зээлийн хүү

Зээлийн хүүг бодохдоо:

Хүү = Зээлийн дүн * Хүүгийн хувь (жилээр) * Хугацаа/365

$$I = P * R * T / 365$$

I – Хүү

P – Зээлийн дүн

R – Хүүгийн хувь (жилээр)

T – Хугацаа (хуанлийн хоногоор)

Жишээ 1 : 1,000,000₮-ийг сарын 5%-ийн хүүтэйгээр зээлдүүлсэн ба зээлийг 14 хоног ашиглан буцаан төлсөн тохиолдолд ашигласан хугацаагаар зээлийн хүүг дараах байдлаар тооцно:

$$P = 1,000,000₮ \quad R = 0.05 = \left(\frac{5}{100}\right) \quad T = 14$$

$$I = 1,000,000 * (0.05 * 12) * \frac{14}{365} = 23,014₮$$

2.2 Нэмэгдүүлсэн хүү

Нэмэгдүүлсэн хүүг бодохдоо:

Нэмэгдүүлсэн хүүгийн хэмжээ = Хугацаандаа төлөгдөөгүй зээлийн дүн * Хүүгийн хувь (жилээр) * Нэмэгдүүлсэн хүүгийн хувь * Хугацаа хэтэрсэн хоног

$$I_t = P_{od} * R * R_t * \frac{T_{od}}{365}$$

I_t - Нэмэгдүүлсэн хүүгийн хэмжээ

P_{od} - Хугацаандаа төлөгдөөгүй зээлийн дүн

R - Хүүгийн хувь хэмжээ (жилээр)

R_t - Нэмэгдүүлсэн хүүгийн хувь (20 хувиас хэтрүүлэхгүй)

T_{od} - Хугацаа хэтэрсэн хоног

Жишээ: 1,000,000₮-ийг сарын 5%-ийн хүүтэй зээлдүүлсэн ба гэрээнд заасан хугацаанд зээлийн үндсэн төлбөрийг эргүүлэн төлөөгүй тохиолдолд хугацаа хэтэрсэн хоногт үндсэн хүүгийн 20 хувьтай тэнцэхүйц хэмжээний нэмэгдүүлсэн хүү төлөхөөр тохиролцсон. Зээлдэгч зээлийн гэрээний дагуу төлөх байсан 500,000₮-ийг заасан хугацаандаа төлөөгүй бөгөөд төлбөрийг гэрээний хугацаа дууссанаас хойш 7 хоногийн дараа хийсэн бол мөнгөн зээлийн үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдийн зүгээс тооцож авах нэмэгдүүлсэн хүүгийн хэмжээг дараах байдлаар бодно.

$$P_{od} = 500,000\text{₮} \quad R = 0.05 = \left(\frac{5}{100}\right) \quad T_{od} = 7$$

$$I = 500,000\text{₮} * \left((0.05 * 12) * 0.02 \right) * \left(\frac{7}{365} \right) = 115.07\text{₮}$$

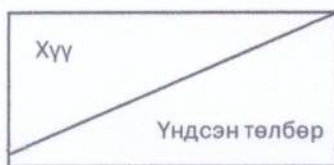
2.3 Хэсэгчлэн төлөх нөхцөл бүхий зээлийн төлбөр

Зээлдэгч хэсэгчлэн төлөх нөхцөл бүхий зээлийг авахдаа (тухайлбал, автомашин барьцаалсан зээл гэх мэт) өөрийн төлбөрийн чадвар, орлогын мөнгөн урсгал хүрэлцээтэй нөхцөлд сар бүрийн нийт төлбөр тогтмол эсвэл сар бүрийн үндсэн төлбөр тогтмол гэсэн хувилбараас сонголт хийн бодох боломжтой.

Сарын нийт төлбөр тогтмол тохиолдолд зээл төлөх хугацааны эхэн үед зээлийн үндсэн төлбөр бага, хүүний төлбөр өндөр байдаг бол сүүл үед үндсэн төлбөр өндөр, хүүний төлбөр бага болдог.

Үндсэн төлбөр тогтмол тохиолдолд нийт зээлийн дүнг хэсэгчлэн төлөх давтамжид тэнцүү хувааж, харгалзах зээлийн үлдэгдлээс бодсон хүүний нийлбэрээр сарын төлөх төлбөрийг тодорхойлно.

Сарын нийт төлбөр тогтмол

Үндсэн төлбөр тогтмол

Сарын нийт төлбөр (үндсэн дүн + хүү) тогтмол байх зээлийн төлбөрийн хэмжээг тогтооход дараах томъёог ашиглана.

Илгэлцүүр ₁	=	$\frac{1}{\text{Зарласан хүүгийн хувь} * \text{Хугацаа}_1 / 365 + 1}$
Итгэлцүүр ₂	=	$\frac{\text{Илгэлцүүр}_1}{(\text{Зарласан хүүгийн хувь} * \text{Хугацаа}_2 / 365 + 1)}$
Итгэлцүүр ₃	=	$\frac{\text{Итгэлцүүр}_2}{(\text{Зарласан хүүгийн хувь} * \text{Хугацаа}_3 / 365 + 1)}$
гэх мэтээр зээл төлөх сарын тоотой тэнцүү тооны итгэлцүүрүүдийг олно. Энд хугацаа нь хуанлийн хоногоор 1 сар байна.		
Коэффициент	=	Итгэлцүүрүүдийн нийлбэр
Тэнцүү төлбөр =		$\frac{\text{Зээлийн дүн}}{\text{Коэффициент}}$

Жишээ: 2013 оны 12 сарын 4-ний өдөр авсан 20 жилийн хугацаатай 10,000,000₮-ийн барьцаат зээлийн жилийн хүү 8 хувь бол сар бүрийн төлбөр нь:

$$\text{Итгэлцүүр}_1 = \frac{1}{1 + 27 * \frac{0.08}{365}} = 0.99412\text{₮}$$

$$\text{Итгэлцүүр}_2 = \frac{\text{Итгэлцүүр}_2}{1 + 31 * \frac{0.08}{365}} = 0.98741$$

.....

$$\text{Коэффициент} = 119.62$$

$$\text{Сарын төлбөр} = \frac{10,000,000}{119.62} = 83.598\text{₮}$$

Сар бүрийн үндсэн төлбөр тогтмол хэсэгчлэн төлөх зээлийн төлбөрийг дараах томъёогоор бодно:

Үндсэн төлбөр = Зээлийн нийт дүн/Эргэн төлөлт хийх огноо   Хүүний төлбөр = Зээлийн төлөгдөөгүй үлдэгдэл * Хүүгийн хувь * Ашигласан хуанлийн хоног/365   Тухайн хугацааны төлбөр = Үндсэн төлбөр + Хүүний төлбөр

Жишээ: Сарын 5 хувийн хүүтэй 1 жилийн хугацаатай 1,000,000₮-ийн автомашины зээлийг сар бүр үндсэн төлбөр тэнцүү төлөх нөхцөлөөр 2022 оны 7-р сарын 01-ний өдөр авчээ. Тэгвэл:

$$\text{Эргэн төлөлт хийх тоо} = 1 \text{ жил} * 12 \text{ сар} = 12 \text{ удаа}$$

$$\text{Үндсэн төлбөр} = 1,000,000\text{₮} / 12 = 83.333\text{₮}$$

$$\text{Хүүний төлбөр \#1} = 1,000,000\text{₮} * 0.05 * 31/365 = 4,247\text{₮}$$

$$\text{Хүүний төлбөр \#2} = 916,667\text{₮} * 0.05 * 28/365 = 3,516\text{₮} \text{ гэх мэт}$$

$$\text{Хүүний төлбөр \#12} = 83,333\text{₮} * 0.05 * 31/365 = 354\text{₮} \text{ байна.}$$

$$\text{Эхний сарын төлбөр} = 83,333\text{₮} + 4,247\text{₮} = 87,580\text{₮}$$

$$2 \text{ дахь сарын төлбөр} = 83,333\text{₮} + 3,516\text{₮} = 86,849\text{₮} \text{ гэх мэт сар бүрээр буурч...}$$

$$12 \text{ дахь сарын төлбөр} = 83,333\text{₮} + 354\text{₮} = 83,687\text{₮} \text{ болно.}$$

№	Зээлийн эхний үлдэгдэл	Сарын үндсэн төлбөр	Хүүний төлбөр	Сарын нийт төлбөр	Зээлийн эцсийн үлдэгдэл
1	1000000	83333	4247	87580	916667
2	916667	83333	3516	86849	833333
3	833333	83333	3539	86872	750000
4	750000	83333	3082	86416	666667
5	666667	83333	2831	86164	583333
6	583333	83333	2397	85731	500000
7	500000	83333	2123	85457	416667
8	416667	83333	1712	85046	333333
9	333333	83333	1370	84703	250000
10	250000	83333	1062	84395	166667
11	166667	83333	685	84018	83333
12	83333	83333	354	83687	0

---oOo---